

20.38x26.94	1/3	עמוד 54	לאשה	26/08/2019	69787028-7
בית חולים מאיר - 81205					

בריאות ואושר |

צפורה רומן | צילום: אביגיל עוזי

ראיתי צילום של התינוק המת שלי, עכשיו אני יכולה להמשיך הלאה

במרכז הרפואי "מאיר" החלו השנה לצלם תינוקות שנולדו בלידה שקטה החל מהשבוע ה-22 להיריון, כדי לאפשר להוריהם להיפרד. **לג'ודית בן יעקב**, שאיבדה את תינוקה לפני חמישה חודשים, זה עזר מאוד. "ראיתי תינוק עטוף בשמיכה, כאילו ישן", היא אומרת. **"בכיתי נורא אבל זה היה בכי של השלמה וסגירת מעגל"**

תינוק. זכרתי גם שיש לי ילדה בבית ושם נחליט ללדת את התינוק החולה גם היא תסבול כי הוריה לא יהיו פנויים בשבילה. זאת לא הייתה בחירה קלה להפסיק את ההיריון, אבל ידעתי שהיא נכונה".

מאחר שבן יעקב הייתה כבר בשלב מתקדם של ההיריון היא נאלצה לעבור ועדה שתאשר את הפסקתו. האישור ניתן לאלתר והיא החלה בתהליך שהביא בסופו ללידה שקטה.

"הגעתי לבית החולים מאיר, נפגשתי עם האחיות רנה אלעד, מנהלת הסיעוד במחלקת נשים, וקיבלתי ממנה ומהצוות שלה תמיכה ואמפתיה ללא גבול. למחרת התאשפזתי והתחלתי בהליך", מספרת בן יעקב, גננת מוסמכת, ילידת סקוטלנד תושבת רעננה, נשואה ואם לבת שלוש וחצי. "זאת הייתה לידה רגילה. הייתי בהכרה מלאה, עם צירים ואפידורל, אבל בסופה לא שמעתי בכי של תינוק. הבן שלי נולד בלי רוח חיים".

שבוע ה-23 להיריון, במהלך סקירת מערכות מורחבת, התברר לג'ודית בן יעקב (30) שהעובר קטן מדי לגילו והיא זומנה לסקירה נוספת כעבור שבועיים. "לא ראיתי. עד שזה קורה לך,

את לא חושבת שזה יכול לקרות לך", היא אומרת היום, כחמישה חודשים אחרי הגילוי. "בסקירה שנערכה בשבוע ה-25 התברר שלעובר יש בעיה בלב. "הייתי לבר כי לא צפיתי בעיה, וכמעט התעלפתי. הודעתי לבעלי, שהגיע מיד, ונשלחנו לבדיקת אק"ג של התינוק. שם הודיעו לנו שלתינוק יש שורת בעיות בלב, שבגללן הסיכוי שישרוד את הלידה נמוך מאוד, וכי המצב אינו בר תיקון. זאת הייתה הבשורה הכי נוראית שקיבלתי בחיי".

• הרופאים יעצו לכם לעשות הפלה?

"לא, הם נתנו לנו מידע ועלינו היה להחליט מה לעשות איתו. הרגשתי שאני לא יכולה לתת לתינוק להיוולד לחיים של סבל. זה לא מגיע לאף

21.11x29.74	2/3	עמוד 55	לאשה	26/08/2019	69787038-8
בית חולים מאיר - 81205					

ג'ודית בן יעקב.
 "חודשיים אחרי הלידה
 חזרתי לבית החולים כדי
 לראות את התמונות"

19.74x28.01	3/3	עמוד 56	לאשה	26/08/2019	69787037-7
בית חולים מאיר - 81205					

ד"ר לימור מגן, העובדת הסוציאלית: "כמחצית מהנשים רוצות לראות את הצילום בזמן האשפוז"

"כחודשיים אחרי הלידה. במשך חמישה שבועות ישבתי בכית, בחופשת לידה בלי תינוק, והרגשתי נורא בודדה. כשחזרתי לעבודה בגן לא הצלחתי לסגור מעגל. אולי המפגש עם הילדים והתינוקות בגן עשה לי את זה, והרגשתי שאני צריכה לדעת איך נראים הפנים שלו. כששיתפתי את בעלי, הוא לא רצה לראות את התמונות, אבל אמר שאעשה מה שאני מרגישה. התקשרתי לדנה ורצתי להראות את התמונות, שבו לימור העובדת הסוציאלית זמינה כדי שלא אהיה לבד ברגעים האלה. לחברות לעבודה שהציעו לבוא איתי סירבתי. הליווי של לימור ודנה התאים לי. נכנסנו למשרד של דנה, שהסבירה לי מה אראה בתמונה. התיישבתי בכיסא מול המחשב וראיתי את הבן שלי. תינוק עטוף בשמיכה, כאילו ישן. בכיתי נורא אבל זה היה ככי שונה, של השלמה וסגירת מעגל. זה הבן שלי, הכרתי אותו, אני יודעת איך הוא נראה. מכאן אני יכולה להתקדם הלאה".

● איך הוא נראה?

"מלא שיער, דומה לאחותו".

● כמה זמן ישבת מול התמונה?

"כרבע שעה ואז אמרתי: 'עכשיו אני יכולה ללכת'. שטפתי את הפנים, שתיתי כוס קפה, התיישבתי קצת על הרשא של בית החולים ואחר כך נסעתי באוטובוס הביתה. כבר לא בכיתי".

● איך בעלך הגיב כשסיפרת לו על הצילום?

"לא פירטתי בפניו את החוויה. לכל אחד יש דרך משלו להתאבל ואני קיבלתי וכיבדתי את החלטתו לא לראות ולא לדעת".

● את ממליצה לאחרות לנהוג כך?

"לי, אישית, התאימה הדרך שעשיתי. אני נמצאת בקבוצות תמיכה של אמהות שעברו לידה שקטה, כל אחת עוברת את זה אחרת. יש כאלו שמתקשות לדבר על זה, אחרות לא היו רוצות לראות איך התינוק נראה. לי עוזר לדבר על זה. אני לא רוצה לשכוח אותו והעובדה שראיתי את התמונה שלו עוזרת לי מאוד. קיבלתי, לבקשתי, גם צילום שלו הביתה, וזה נמצא בדיסק'און'קי, שרק אני יודעת איפה הוא".

לצאת בידיים ריקות

בחדרי הלידה במרכז הרפואי מאיר מתקיים כבר עשור הנוהל לצלם תינוקות שנולדים בלידה שקטה משבוע 24, בהנחייתה של אורנה זינגר, מנהלת הסייעוד בחדרי הלידה. בשנה האחרונה הכניסו גם לפרוטוקול של מחלקת הנשים את פרויקט הצילום. כאן יולדות לידות שקטות נשים שהן עד שבוע 24 להיריון. "ראינו את התגובות החיוביות של נשים שעברו את זה בחדרי הלידה, וחשבנו שיהיה נכון לעשות זאת גם במחלקת הנשים, עם עוברים צעירים יותר, מהשבוע ה-22 להיריון", אומרת ד"ר לימור מגן, העובדת הסוציאלית של מחלקת הנשים.

● איך מתנהל ההליך כולו?

"הוא מתחיל ברגע שהן מגיעות למחלקה עם אוברן ספונטני של היריון או צורך בהפסקת ההיריון בגלל מומים עובריים. בשיחה הראשונה אני יושבת עם בני הזוג ובודקת איתם אם הם מודעים למה שהם עומרים לעבור ואנחנו מדברים גם על הפרידה מהעובר לאחר הלידה. כאמור, מהשבוע ה-22 ואילך אנחנו מציעים צילום של העובר והתמונות נשמרות אצלנו גם אם בני הזוג לא יודעים אם או מתי ירצו לראות אותן".

● כמה מבין היולדות רוצות לראות את התמונות?

"אין לנו נתונים סטטיסטיים, אבל ההערכה היא שמחציתן רוצות לראות אותן בזמן שהן מאושפזות. יש נשים שמסרבות בשלב הראשון לראות את התינוק וכשהן הולכות הביתה הן חשות חרטה גדולה על שלא נתנו לו את המקום והכבוד, ועולות בהן מחשבות ותהיות למי הוא דומה, איך הוא נראה וזה מציק להן. נשים לא מעטות חשות שכשהן יוצאות מבית החולים ברחם ריק וידיים ריקות, הסביבה לא נותנת לאוברן הזה מקום, כאילו שהאוברן שלהן לא ממשי לאחריים. כשיש לפחות אופציה לראות תמונה, זה מוכיח שהוא היה, נותן משהו אמיתי להיאחו בו ומאפשר להן לסגור מעגל".

דנה אלעד, מנהלת הסייעוד: "אנחנו משתדלים שהצילום יהיה אסתטי ושהתמונות יהיו רכות"

דנה אלעד: "כשאישה מגיעה אלינו לאשפוז במחלקת נשים, לפני התהליך או אחריו, יש צוות רב מערכתי, רגיש, מיומן ואמפתי שעוטף אותה. מדובר בתהליך מורכב שבמסגרתו מוצע לשני בני הזוג להיפרד מהתינוק שייוולד - תהליך חשוב מאוד בעיניי - אבל הם לא תמיד בשלים לכך. במסגרת תהליך הפרידה המוצע, אנחנו שואלים בין היתר אם יש להם רצון שנצלם את התינוק. אם התשובה חיובית, אנחנו מצלמים את התינוק מיד אחרי הלידה. אנחנו משתדלים שהצילום יהיה הכי אסתטי, כשהוא עטוף בחיתול, ושהתמונות יהיו רכות לצפייה".

● יש היענות להצעת הצילום?

"כן, אבל לא תמיד הם רוצים לראות אותו מיד אחרי הלידה. הצילום נשמר אצלי במחשב בתיקיה חסויה והם יכולים בכל שלב, אחרי שבועות, חודשים או שנים, ליצור איתנו קשר, לראות את התמונות וגם לקבל עותק".

● האם יש נשים שמבקשות לראות את העובר מיד לאחר הלידה?

"יש, אבל אין לנו אומדן של מספרן".

דומה לאחותו

בן יעקב סירבה להיפרד מהתינוק שלה, אבל ביקשה שיצלמו אותו. "רציתי שתהיה לי אופציה לראות את התמונה כשאהיה מוכנה נפשית", היא אומרת. "יצאתי הביתה יומיים אחרי הלידה והרגשתי שאיברתי ילד לכל דבר, שגדל בתוכי שבעה חודשים. היה קשה מאוד לחזור הביתה בלי תינוק. לא ידענו מה להגיד לבתנו והתייעצנו עם ד"ר לימור מגן, העובדת הסוציאלית במחלקת נשים במאיר".

● מה היא יעצה לכם?

"להגיד לילדה פשוט שהתינוק מת. אף שהיא לא מבינה את המשמעות, זה נשמע סופי ולא נתון לפירושים מטעים".

● מתי החלטת לראות את צילומי התינוק שלך?

גם הצוות בוכה

"נשים רבות לא יכולות להתמודד בריזמנית עם תהליך הלידה ועם תהליך האבל", מסבירה פרופ' טל בירון שנטל, מנהלת היחידה לרפואת האם והעובר במרכז הרפואי "מאיר". "במחקר רים המעולם מצאנו, שאם המשפחה בוחרת לא להיפרד מהעובר, הרבה פעמים אחרי שהנשים מחלימות מהלידה ומההלם הראשוני - הן חוזרות ושואלות אם יש בכל זאת דרך להיפרד".

פרופ' טל בירון שנטל

● ומאיפה הגיע הרעיון לצילומים?

"צריך להבין שלשמש צוות מטפל בלידה שקטה זה אירוע מאוד משמעותי גם מבחינתנו. אנחנו מזדהים, בוכים, כואבים עם המשפחה ולוקחים את החוויה הביתה. זה לא עובר לידינו. מתוך כך קמו יוזמות לברוק מה עושים במקומות אחרים בעולם, וגילינו שבמקומות שונים באירופה ובארצות הברית מקובל תהליך פרידה מהתינוק, שכולל גם צילומים".

● איך מוגיבות הנשים כשהצילום מוצע להן?

"חשוב להבין שהאבל והכאב לא נגמרים בלידה, אלא דווקא כשמגיעים הביתה בידיים ריקות, בעיקר אם אין ילדים נוספים בבית. מעבר לזה שהן איבדו תינוק, חלקן מאבדות אמן ביכולתן להיות אמהות ומפקפקות אפילו בנשיותן. הרבה פעמים הן מדמיינות תמונה מפחידה של התינוק שילדו, וכשהן רואות אותו בצילום זה מרגיע אותן. אבל הצילום הוא רק חלק מתהליך הפרידה, שהוא הרבה החשוב. הוא אינו מקטין את האבל, אבל מקל את ההתמודדות עם האוברן. נשים שהיו מסוגלות להיפרד מהתינוק מרגישות סגירת מעגל נכונה יותר".